

III разред

Друштво физичара Србије и Министарство просвете
науке и технолошког развоја Републике Србије
ЗАДАЦИ-АЛФА КАТЕГОРИЈА*

ОКРУЖНИ НИВО
22. фебруар 2020.

1. Одредити вредност импеданце и фазни померај јачине струје у односу на напон између тачака а и б у колу приказаном на слици 1.

Учестаност наизменичне струје је $\nu = 50 \text{ Hz}$ а задате су вредности: $R = 100 \Omega$, $C = 1 \mu\text{F}$ и $L = 10 \text{ mH}$.

2. За коло са слике 2 одредити промену ефективне вредности напона U_{34} и промену фазне разлике између напона U_{34} и напона $U_{12} = U$ када се кружна фреквенција напона U промени од вредности $\omega_{\min} = \frac{R}{L\sqrt{3}}$ до вредности $\omega_{\max} = \frac{R\sqrt{3}}{L}$. При датој промени кружне фреквенције ефективна вредност напона U се не мења.

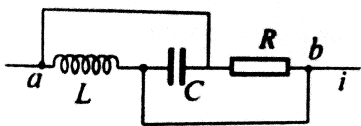
3. За електрично коло приказано на слици 3 одредити потенцијале тачака М, N, P, D и E у односу на масу/уземљење. Сматрати да су вредности отпорности отпорника R , капацитивности кондензатора C и електромоторних сила извора $\varepsilon_1, \varepsilon_2, \varepsilon_3$ познати (цео систем је у стационарном стању).

4. Хомогена кугла полупречника $R = 5 \text{ cm}$ плива на површини воде тако да је висина непотопљеног дела кугле $H = 1/5 R$. Одредити густину кугле и период малих осцилација кугле у води када се она изведе из равнотежног положаја у вертикалном правцу.

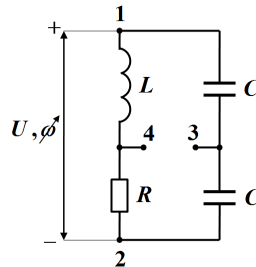
$$V_k = \frac{\pi H^2 (3R - H)}{3}$$

Узети да је запремина одсечка кугле:

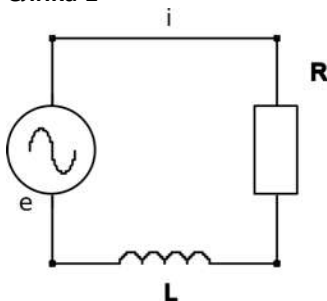
5. У колу простопериодичне струје са слике 4 је $e(t) = E\sqrt{2}\cos(\omega t + \vartheta)$, $E = 100\text{V}$, $\omega = 1000\text{s}^{-1}$, $\vartheta = \frac{\pi}{6}$. Индуктивност калема је $L = 4 \text{ mH}$. У тренутку $T = \frac{\pi}{6000\text{s}}$ напон калема је $u_L(t) = -32\text{V}$. Израчунати отпорност R . Израчунати ефективну вредност струје и фазну разлику електромоторне силе и струје у колу.

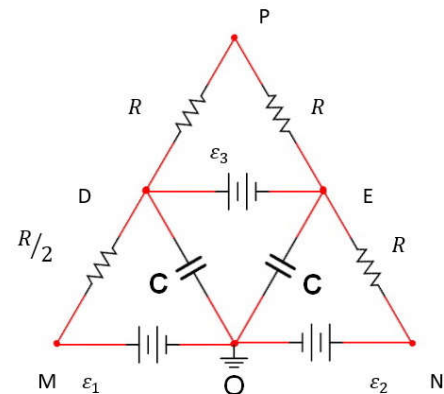
Слика 1

Слика 2

Слика 4

Слика 3

Решења свих задатака треба јасно образложити. Максималан број поена по сваком задатку је 20. *У алфа категорији такмиче се ученици који похађају одељења која раде по програмима специјализованих гимназија за област математика и физика. Задатке припремили или адаптирали: Владимир Чубровић, Милош Мошић, Матија Додовић и Зоран Николић. Рецензент: проф. др Јован Цветић, Електротехнички факултет, Београд. Председник Комисије за такмичења ученика средњих школа: проф. др Зоран Николић, Физички факултет, Београд

Свим такмичарима желимо успешан рад!